

ئاسانکاری بۆ لېرە رکردنی قورئان

نوسینی : محمد رسول عبدالله
پیداچوونه‌وه‌ی : نه‌دوه محمد یوسف
ئاماده‌کردن و دیزاینه‌ر : شازاد حسن رسول

به ناوی خوای به خشندهی میهره بان

بیگوومان قورئان ئارامی و سهکینهت به
هاوه له کهی ده به خشی وه هاوه له کهشی
کهسی خوینهر و بیسه و کارپیکهر و
له بهرکار فیکاری قورئان ده گریته وه، وه
ئه گهر هه موو ئه و سیفاتانه له کهسیکدا
کو بوونه وه ئه وه نور علی نور، لی ره دا
نامانه وی ئامازه به فەزل و گه وره یی
هاوه لییه تی قورئان بکهین به لکو له سه
(له بهرکردن) قسه ده کهین و له ویشدا
باسی چۆنیه تییه کهی ده کهین بزانی چ
شتیک ده بیته ریخۆشکه ر بو له بهرکردنی
قورئان و له بیرنه چوونه وه و لی تیک
نه چوونی.

ئاسان لەبەرکردنی قورئان و لەبیرنەچوونەوه
و لێ تێک نەچوونی بۆ زانینی چەند خالێک
دەگەرپێنێنەوه:

1- زانینی خوێندنەوهی قورئان

2- زانینی تەجويد

3- زانینی مانای ئایەتەکان

4- زانینی یاساکانی عەرەبی (قواعد)

خالی یه کهم

ئهمه یان پيش له بهرکردنیشه چونکه ئه وهی قورئان له بهر یکا به ته ئکید ده بی خویندنه وهی ره وان بی و شاره زای ۲۹ پیته کهی زمانی عه ره بی بی و بزانی وه کو خوی بیان خوینیتته وه، وه جگه له مهش ده بی بزانی فه تحه و که سره و ضمه و سکون و شه ده ده خویندنه وه که یان چونه.

خالی دو وه م

ئهمه شیان وه کو خالی یه کهم ئه وهی قورئان له بهر یکا ده بی لانی کهم شاره زای هه ندیک له یاسا کانی ته جوید بی، **وه کو:** هو کهمه کانی نونی سکوندار و ته نوین، هو کهمه کانی میمی سکوندار، مه خره جی پیته کان، قه لقه له، هه مس، نیشه انه کانی وه ستان و ده ستی پکردن، هه ندیکی دیکه ش.

خالی سییهم

ئەمەیان زۆر ئاسانکاری دەکا بۆ لەبەرکردن چونکە
ئەگەر مانای ئەو ئایەتەت زانی دەتەوێ لەبەری
بکە دەتوانی بە کاتیکی کەمتر لەبەری بکە و
درەنگتریش لەبیرت دەچیتەو.

خالی چوارەم

ئەوەیان وەکو خالەکانی سەرەتا نییە واتا
لەبەرکاری قورئان لەسەری پێویست نییە
قەواعیدی عەرەبی بزانی بەلام ئەگەر بیزانی
لەبەرکردن و لەبیرنەچوونەوی زۆر بۆ ئاسان
دەکات

الْقُرْآنُ الْكَرِيمُ

وشەى (الحوٲ) واتا نەهەنگ لە قورئاندا سى جارى دووبارە
 بۆتەو، لە ئایەتەکانى [الکەف : ٦٣] و [الصافات : ١٤٢] و
 [القلم : ٤٨]، جارىک پىتى (ت)ەکە فەتەى هەى، جارىک
 ضەمەى هەى، جارهکەى دیکەش کەسەى هەى. بۆ
 لیکجیاکردنەو، بۆ زانینى ئەو، کە کامیان فەتەى
 هەى و کامیان ضەمەى هەى و کامەشيان کەسەى
 هەى دەتوانین سوود لە قەواعیدى عەرەبى بپینین،
 بەو، کە: هەموو بکەر (فاعل)یک مەرفوعە، وشەیک
 کە مەرفوع بى زۆربەى جار پیتەکەى ئاخیری ضەمە دەبى،
 (فَائِي تَسِيٲُ الْخُوٲ) [الکەف : ٦٣]، واتا: جا بەراستى
 من (لهوئى) ماسىەکەم لەبىر چوو، لێردا (إِي) جیناوى
 سەربەخۆیە بۆ کەسى یەکەمى تاک دەپیتە بکەر، و
 (ت)ش کە جیناوى لکاوە بۆ کەسى یەکەمى تاک ئەمىش
 هەر بکەر، و کارەکەشمان (نسیٲ)ە، بەرکار دەمپیتەو
 ئەویش (الحوٲ)ە، بۆیە هەر جارىک کە بیلەبەر ئەو ئایەتەت
 خویندەو، مەحالە ئەو فەتەى بگۆرى بە ضەمە یاخود
 کەسەر. ئەمە پێشەکییەک بوو بۆ ئەو، بزانین سوودى
 قەواعیدى عەرەبى چىیە بۆ لەبەرکردن و لەبیرنەچوونەو
 لى تیک نەچوونى قورئان.

فاعل:

واتا بکەر له حاله تی ئیعرابیدا هه می شه مه رفوعه،
بۆ نموونه خوای پهروه ردگار ده فره موو یت: (اللّٰهُ
الَّذِي خَلَقَكُمْ) [الروم: ٤٠] واتا اللّٰهُ ئهو ذاته يه كه
ئيوه ی درووست كردوو، لیره دا بکەر (فاعل) دیاره
که (الله) یه و ضه مه ی وه رگرتوو، به لام هه می شه
کو تایی وشه که نابیته ضه مه یان ته نوین ضه مه، بۆ
نموونه ئه گەر فاعل ئه داتی ناصیبه ی له پینشه وه
هات حه ره که ی پیتی کو تایی نابیته ضه مه وه کو (إنَّ
اللهَ فَالِقَ الْحَبِّ وَالنَّوَى)، لیره دا (الله) (فاعل) ه به لام
ضه مه ی وه رنه گرتوو. بۆ نموونه خوای پهروه ردگار
ده فره موو یت: (أُولَئِكَ عَلَى هُدًى مِّن رَّبِّهِمْ) [البقرة :
٥]، لیره دا وشه ی (أُولَئِكَ) بۆ ته بکەر به لام ضه مه ی
وه رنه گرتوو، ئه مه ش مانای ئهو نه نییه که بووبیته
مه ن صوب، نا، به لکو له بهر ئه وه یه که ئهو وشه یه
هه رگیز گو رانکاری به سه ر حه ره که ی پیتی کو تایی
وشه که دا نایه ت، چه ندین وشه ی دیکه ش هه ن به
هه مان شیوه ن.

مفعول به:

واتا بهرکار، له حاله تی ئیعرابیدا هه میسه مه ن صوبه،
هه ره که ی پیتی کو تایی وشه که فه تحه یان ته نوین فه تحه
وه ر ده گری به مه رجیک هه رف جه ری له پینشه وه نه ه اتبی،
ئه گه ر مفعول به هه رف جه ری له پیش بوو ده بیته اسم
مجرور، نموونه یه ک بو بهرکار ده هی نینه وه، (إِنَّا نَحْنُ نَزَّلْنَا
الذِّكْرَ) [الحجر: ٩] لیژده دا بکه ره که (إِنَّا وَ نَحْنُ) بکه رن،
هه ر دووکیان جیناون، (نَزَّلْنَا) کاری رابردوووه، (الذِّكْرَ) یش
ده بیته بهرکار، لیژده دا مه به ستمان بهرکاره که یه که له بهر
ئه وه ی بهرکاره پیتی کو تایی وشه که فه تحه ی وه ر گرتوووه،
ئه ی بو ته نوین فه تحه ی وه ر نه گرت؟ له بهر ئه وه ی ئه لیف و
لامی پیوه یه، لیژده شدا یاسایه کی دیکه ی زمانی عه ره بی
سوودی بۆمان ده بی ئه ویش ئه وه یه که (هه رگیز هیچ
وشه یه کی عه ره بی که ئه لیف و لامی هه بی ته نوین
وه ر ناگری) به پیچه وانه شه وه راسته، (هه ر وشه یه ک
ته نوینی هه بی ئه لیف و لام وه ر ناگری). با نموونه یه کی
دیکه بینینه وه هه ر له سه ر (مفعول به) هه ر وشه ی (ذکر)
به کار دینن، خوی میهره بان ده فه رموویت: (أَذْكُرُوا آلِهَةَ دِكْرًا
كَثِيرًا) [الأحزاب: ٤١] واتا: زور زور یادی خوا بکه ن، لیژده دا
(ذکرا) (مفعول به) له و مه ن صوبه، بۆیه ش ته نوین فه تحه ی
وه ر گرتوووه.

إسم مجرور:

ناویکە بە ھۆی ھەرف جەری پێش خۆیەو بەوتە
مجرور، زۆربەى جار کەسەرە یان تەنۆین کەسەرەى
ھەيە، بەلام لە ھەندیک جاردا ناگوونجی کەسەرە
یان تەنۆین کەسەرەى ھەبى، بۆ نموونە ھەندیک
شویندا وشەى (یوسف، فرعون) ھاتوو و لە
حالتى مەجروردا بەلام کەسەرەش وەرناگرى،
بەلام لێرەدا باسى حالتە ئاساییە کە دەکەین،
پەرەردگار دەفرموویت: (مَا يَأْتِيهِمْ مِّنْ ذِكْرِ مِّنْ
رَّبِّهِمْ مُّحَدَّثٍ إِلَّا اسْتَمْعَوْهُ وَهُمْ يَلْعَبُونَ) [الأنبياء: ۲]،
واتا: ھەر پەيامىکى تازەیان لە پەرەردگاریانەو
بۆ بێت (کە قورئانە) ئەوان دەیبیستن و گالتەى
پى دەکەن.

وشه‌ی (ذکر) حاله‌ته ئیعرابییه‌که‌ی بۆته مجرور به هۆی ئه‌وه‌ی
 حه‌رف جه‌ریکی له پێشه‌وه هاتوو، لێره‌شدا ته‌نۆین
 که‌سره‌ی وه‌رگرتوو، نه‌گه‌ر وشه مه‌جروره‌که ئه‌لیف و لامی
 پێوه‌بوو ئه‌وا ته‌نیا که‌سره وه‌رده‌گری، هه‌ندیک له حه‌رف
 جه‌ره‌کان: (مِن، عَلٰی، عَن، اِلٰی، فِی، بِ، لِ... هتد).

لَن: مانایه‌کی دیاریکراوی نییه، به‌لام که به‌کارهات واتا فیعله‌که‌ی
 دوا‌ی خۆی هه‌رگیز روونادات، نه‌داتی ناصیبه‌یه، واتا چۆن حه‌رف
 جه‌ر ناوی دوا‌ی خۆی ده‌کاته مه‌جرور، ناواش لَن ناوی دوا‌ی خۆی
 ده‌کاته مه‌نصوب، به‌لام زۆربه‌ی جار ناوی به دوا‌دا نایه‌ت، به‌لکو
 کاری به دوا‌دا دی، بۆ نموونه خوا‌ی گه‌وره ده‌فه‌رموویت: (فَلَنْ
 أَبْرَحَ الْأَرْضَ حَتَّى يَأْذَنَ لِيَ أَبِي) [یوسف: ۸۰]، واتا: که‌واته من
 نه‌م زه‌ویه به‌جی نایه‌لم هه‌تا باوکم مۆله‌ت (ی گه‌رانه‌وه)م پی
 نه‌دات. تیبینی / نه‌مه نایه‌ته، خوا‌ی گه‌وره له‌سه‌ر زاری یه‌کیک له
 براکانی یوسف وای فه‌رموو، واتا براکه‌ی یوسف وای گووتوو و
 خوا‌ی گه‌وره‌ش قسه‌که‌ی ئه‌وی باس کردوو له قورئاندا. دوا‌ی
 لَن کاری به‌جیه‌یشتن هاتوو، به‌وه‌دا ده‌زانین که هه‌رگیز نه‌و
 به‌جیه‌یشتنه روونادات، ئه‌وه برایه‌کی یوسف بوو له میصر که
 زانی برایه‌کی دیکه‌ی دزی کردوو گووتی نارۆمه‌وه که نه‌انی هه‌تا
 بایم ئیزنم نه‌دا یان خوا‌ی گه‌وره بریارێکم بۆ نه‌دا.

لَمْ: ئەویش ھەمان شتە لەگەڵ لَنْ، بەلام لَنْ بۆ
 داھاتووہ لَمْ بۆ ڕابردووہ، واتا کە لَمْ بەکارھات لەگەڵ
 کارێک دیارە کە کارەکە ھەرگیز ڕووی نەداوہ، بۆ
 نموونە خوای بەدەسەلات دەفەرموویت: (لَمْ يَلِدْ
 وَلَمْ يُولَدْ) [الإخلاص : ۳]، واتا: کەسی لێ نەبووہ و
 لەکەس نەبووہ. دووجار لَمْ ھاتووہ ھەردووک جارە کە
 واتا ھەرگیز ئەو کارە ڕووی نەداوہ.

به‌پژان دياره كه زوړ بابته هن كه به زانينيان
واده‌كات كه قورئاني پيرو زووتر له‌به‌ركه‌ي و
دره‌نگتريش له‌بیرت بچيته‌وه به‌لام ئيمه ليره‌دا هه‌ندېك
زانياريمان تيدا نووسيون كه ئاسانن به‌لام گرنگن بو
له‌به‌ركاري قورئان، هم بو زو و له‌به‌ركردن هه‌ميش
بو زانيني مانا، نه‌مانويستوو دريژه‌ي بده‌يني هر به
پوختي باسما كرده‌وه ته‌گه‌ر كه‌سيك نيازي قورئان
له‌به‌ركردني هه‌بې پيمان وايه كه ئه‌وانه‌ي باسما
كرده‌وه سوودي بوي ده‌بې، ماوه‌ته‌وه ئه‌وه‌ي كه
بلاين خوي گه‌وره له ئيمه‌ي قبول بكا و يارمه‌تي هر
كه‌سيك بدا كه به ته‌ماي له‌به‌ركردني قورئاني پيروزه
ئيمه خو‌ش‌حال ده‌بين بينه رينيشانده‌ري كه‌سيك كه
بيه‌وي قورئان له‌به‌ر بكات، هر شتيكي باشي ئيره
به‌خششي خوي گه‌وره‌يه و داوي ليووردن و گه‌ردن
ئازاييتان ليده‌كه‌ين بو هر كه‌م و كورتيه‌ك كه خو‌مان
لي به‌رپرسيارين جا به نه‌زانين بمانكردي يان نا.

سُبْحَانَ رَبِّكَ رَبِّ الْعِزَّةِ عَمَّا يَصِفُونَ
وَسَلَامٌ عَلَى الْمُرْسَلِينَ
وَالْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ

